የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ መመሪያ ቁጥር 73/2013

መጋቢት /2011 ዓ.ም

አዲስ አበባ

የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ መመሪያ
ቁጥር 73/2013

እዳቸውን ከፍለው ላጠናቀቁ ወይም በመክፍል ላይ ላሉ ታክስ ከፋዮች የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ስለሚሰጥበት ሁኔታ መወሰን በማስፈለጉ፣

የገቢዎች ሚኒስቴር በታክስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 983/2008 አንቀጽ 61(2) በተሠጠው ሥልጣን መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል፡፡

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ መመሪያ "የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ መመሪያ ቁጥር 73/2013" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር ለዚህ መመሪያ አፈፃፀም፦

1/ **"የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት"** ማለት አንድ ታክስ ከፋይ የታክስ ክፍያ ግዴታውን መወጣቱን ወይም እየተወጣ መሆኑን የሚገልጽ ከታክስ ባለስልጣኑ በጽሁፍ የሚሰጥ ማረጋገጫ ነው፡፡

2/ **"ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት"** ማለት ታክስ ከፋዩ ሊያስወግደው የማይችል በተፈጥሮ ወይም በሰዉ ሰራሽ ምክንያት በተወሰነ አካባቢ የሚከሰት ወይም የተነሳ ጦርነት፣ የመድን ሽፋን የሌላቸውና በንግድ ስራው ላይ ጫና የሚፈጥር እንደ ዝርፊያ፣ ጐርፍ፣ ቃጠሎ፣የመሬት መንቀጥቀጥ፣ መብረቅ፣ ተምች የመሳሰለ አደጋ ወይም ጽኑ ህመም ወይም ሞት ሲሆን በድርጅት ወኪሎችና እንደራሴዎች የደረሰ ጽኑ ህመም ወይም ሞትን ይጨምራል፡፡

3/ **"ጽኑ ህመም"** ማለት በታክስ ማስታወቂያ ጊዜ ውስጥ ተንቀሳቅሶ መስራት የማያስችልና በታወቀ የህክምና ተቋም የሚረጋገጥ ከባድ ህመም ነው፡፡

4/ **"ከፍተኛ የስጋት ደረጃ"** ማለት በታክስ ጊዜው ውስጥ የታክስ ባለስልጣኑ በስጋት መምረጫ መስፈርትን መሰረት በማድረግ ታክስ ከፋዩን የሚመድብበት ከፍተኛ የስጋት ደረጃ ነው፡፡

5/ **“መካከለኛ የስጋት ደረጃ”** ማለት በታክስ ጊዜው ውስጥ የታክስ ባለስልጣኑ በስጋት መምረጫ መስፈርትን መሰረት በማድረግ ታክስ ከፋዩን የሚመድብበት መካከለኛ የስጋት ደረጃ ነው፡፡

6/ **“ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ”** ማለት በታክስ ጊዜው ውስጥ የታክስ ባለስልጣኑ በስጋት መምረጫ መስፈርትን መሰረት በማድረግ ታክስ ከፋዩን የሚመድብበት ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ ነው፡፡

7/ **"አጠቃላይ ኦዲት"** ማለት ኦዲት የሚያስፈልገው የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አገልግሎት የጠየቀ ታክስ ከፋይ የሒሳብ መግለጫና ደጋፊ ሰነዶች እንዲያቀርቡ በማድረግ መከፈል የሚገባው ያልተከፈለ ታክስ ስለመኖሩ ዝርዝር ወይም ጥልቅ የሒሳብ ምርመራ የሚደረግበት ስርዓት ነው፡፡

8/ **"አገልግሎት ኦዲት"** ማለት የሰነድ ማረጋገጫ የሚያስፈልገው የክሊራንስ አገልግሎት የጠየቀ ታክስ ከፋይ በታክስ ባለስልጣኑ የሚገኝ መረጃ እና እንደአስፈላጊነቱ ከሶስተኛ ወገን ከሚገኙ መረጃዎች ጋር በማመሳከር መከፈል የሚገባው ያልተከፈለ ታክስ ስለመኖሩ የሚደረግ የሂሳብ ምርመራ ስርዓት ነው፡፡

9/ **"የንግድ ሥራ ሀብት"** ማለት የንግድ ሥራ በማከናወን ሂደት በሙሉ ወይም በከፊል የንግድ ሥራ ገቢ ለማግኘት የተያዘ ወይም ጥቅም ላይ የዋለ ሀብት ነው፡፡

10/ **“አዋጅ”** ማለት የፌደራል ታክስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 983/2008 ነው፡፡

11/ **“የታክስ ባለሥልጣን”** ማለት የገቢዎች ሚኒስቴር፣ የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር ገቢዎች ባለስልጣን ማለት ሲሆን ቅ/ጽ/ቤቶቻቸውንም ይጨምራል፡፡

12/ **"ሚኒስቴር"** ማለት የገቢዎች ሚኒስቴር ሲሆን የሚኒስቴሩን ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች ይጨምራል፡፡

13/ በዚህ መመሪያ ወስጥ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላት በፌደራል ገቢ ግብር አዋጅ እና በፌደራል ታክስ አስተዳደር አዋጅ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡

14/ በዚህ መመሪያ በወንድ ጾታ የተገለፀው ለሴትም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

3. <u>የተፈፃሚነት ወሰን</u>

ይህ መሟያ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት በሚከፍቁ የታክስ ክፍያ ግዴታቸውን በተወጡ ወይም እየተወጡ ባሉ ወይም በሚወጡ ታክስ ከፋዮች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

4. የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት የሚጠየቅባቸው የአገልግሎት ዓይነቶች፤

1/ የንግድ ስራ ፈቃድ ወይም የሙያ ፈቃድ ለማደስ ወይም ለመመለስ፣

2/ በጨረታ ለመካፈል ወይም ለማስተፍ፣

3/ ለተሽከርካሪዎች ወይም የኮንስትራክሽን ማሽነሪ ዓመታዊ ምዝገባና ምርመራ /ከላወዶ/ ለማድረግ፣

4/ የባንክ ብድር ለማግኘት፣

5/ ለተሽከርካሪ ቅሪት የመድን ካሳ ለማግኘትና የስሌዳ ለወጥ ለማድረግ፣

6/ የድርጅት ስም ወይም አድራሻ ለመለወጥ፣

7/ ጥቅም የሚከፈልበት የካፒታል ሃብት ለማስተላለፍ ፣

8/ ድርጅት በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ ለማዘጋት ወይም ዘርፍ ለመቀየር፣

9/ የባለቤትነት ስም ምዝገባ የሚያስፈልገውን የንግድ ስራ ሀብት ለመሸጥ ወይም ለማስተላፍ፣

10/ ህጋዊ ህልውና የነበራቸው ድርጅቶች በአንድ ላይ ለማደራጀት ወይም ለማዋሀድ፣

11/ የንግድ መደብር ለሌላ አካል በሽያጭ በስጦታ፣ በወርስ ወይም በማስለት ለማስተላለፍ፣

12/ ከመቀጠር በማገኘ ገቢ ላይ ግብር ስለመካፈሉ ለተቀጣሪው የሚሰጥ ማረጋገጫ

13/ የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ተጠቃሚ በትምህርት ዘመኑ የተጋራውን ወጪ በአገልግሎት ወይም በክፍያ ስለመመጣቱ የሚሰጥ ማረጋገጫ

14/ ሌሎች ተመሳሳይ አገልግሎቶችን ለማግኘት፡፡

5. የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አገልግሎት ለማግኘት መሟላት የሚገባቸው ቅድመ ሁኔታዎች፣

1/ ማንኛውም ታክስ ከፋይ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ለማግኘት **ማሟላት** የሚገባው ቅድመ ሁኔታ፣

(**ሀ**) የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት እንዲሰጠው በጽሑፍ ጥያቄ ማቅረብ፤

(ለ) ወዝፍ የታክስ ዕዳ ወይም ወቅታዊ የታክስ ክፍያ የፈጸመ መሆን፣

(**ሐ**) ወዝፍ የታክስ ዕዳ ወይም ወቅታዊ የታክስ ዕዳ ለመካፈል የክፍያ ስምምነት የገባና በወሉ መሠረት እየ**ተ**ከፈለ ስለመሆኑ የሚያሳይ ማስረጃ ማቅረብ፣

(**መ**) በደረሰው የታክስ **ውሳኔ** ማስታወቂያ ላይ ቅሬታ ያ**ለው** ታክስ ከፋይ በታክስ ውሳኔ ቅሬታ አጣሪ የስራ ክፍል ወይም **ይግባኝ** ሰሚ ኮሚሽን ወይም በየደረጃው ለሚገኝ ፍርድ ቤት ቅሬታውን አቅር**ቦ** በመታየት ላይ የሚገኝ ስለመሆኑ የጽሁፍ ማስረጃ ማቅረብ አለበት፡፡

2/ ታክስ ከፋዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለፀው ቢኖርም ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ሳያሟላ ወይም ሳያረጋግጥ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ሊሰጠው አይችልም፡

(ሀ) **ቀጥተኛ** ያልሆነ ታክስ እና ከተከፋይ ሂሳብ ላይ ተቀንሶ የሚከፈል ግብር ለታክስ ባለስልጣኑ ገቢ መደረጉ እንደተጠበቀ ሆኖ ታክስ ከፋዩ የታክስ ነፃ መብት ያለው ስለመሆኑ ወይም በግብር እፎይታ ጊዜ ላይ ያለ ስለመሆኑ **ከሚመለከተው** አካል የተሰጠ የጽሁፍ ማስረጃ፣

(ለ) በታክስ ከፋይነት **በግብር** ዓ**መ**ቱ ያልተመዘገበ **ከሆነ** የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር **አለመውሰዱ** እና የታክስ ፋይል በስሙ **አለ**መከፈቱ እስከረጋገጥ፣

(ሐ) በንግድ ሥራ ፈቃዱ ምንም ዓይነት ሥራ **አለመ**ስራቱን የገለጸ ታክስ ከፋይ አለማስራቱ እስከረጋገጥ፣

(መ) በኮንስትራክሽን ማሽነሪ ማከራየት ዘርፍ የተሰማራ ታክስ ከፋይ በታክስ ጊዜው ታክስ ያልከፈለው ማሽነሪው በማባላሸቱ ምክንያት መሆኑንና ይህንኑ በታክስ ህጉ መሠረት ማስታወቁን እና ለዚህም በ3ኛ ወገን የተረጋገጠ ማስረጃ እስኪያቀርብ፣

(ሠ) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (መ) አፈጻጸም ታክስ ከፋዩ **ለፈቃድና ቦሎ ማደሻ ክሊራንስ ሲጠይቅ የኮንስትራክሽን ማሽን በመበላሸቱ ምክንያት ያለመስራቱን በ30 ቀናት ውስጥ ማስታወቁ እስኪረጋገጥ፣**

(ረ) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (መ) አፈጻጸም በፊደል (ሠ) ከተጠቀሰው በተጨማሪ የኮንስትራክሽን ማሽነሪ **ለመሸጥ ከሆነ ማሽነሪው ከቆየበት ቦታ (ጋራዥ) ወይም ከቆመበት ቀበሌ አስተዳደር ማረጋገጫ** ማስረጃ እስኪያቀርብና **እስኪረጋገጥ፣**

(**ሰ**) በትራንስፖርት ዘርፍ የተሰማራ ታክስ ከፋይ በታክስ ጊዜው ታክስ ያልከፈለው የተሽከርካሪው ሊብሬ እና ታርጋ ለማገድ ትራንስፖርት በማሟላቱ ወይም መድን ድርጅት ቅሪት አካሉን በሚከቡ ምክንያት ስለመሆኑ የሚያረጋግጥ ማስረጃ እስኪያቀርብ፣

(ሸ) የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ተጠቃሚ የአገልግሎት ግዴታውን የተወጣ ስለመሆኑ የጽሑፍ ማስረጃ እስኪያሟላ ወይም የሚፈለግበትን ክፍያ እስከፈጸም ድረስ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ማስጠት አይቻልም፡፡

(ቀ) በዚህ መመሪያ የተደነገገው ቢኖርም ከታክስ ከፋዩ የሚፈለገው ታክስ የሚሰበሰብ ስለመሆኑ ስጋት ሲኖረውና ታክሱ በአስቸኳይ ማሰብሰብ ያለበት ሆኖ ሲገኝ ታክሱ ሳይሰበሰብ ለታክስ ከፋዩ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ማስጠት አይቻልም፡፡

6. ክሊራንስ ለማስጠት ኦዲት የማያስፈልጋቸው አገልግሎቶች

1/ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (1) የተገለጹት ሁኔታዎች እስከተሟሉ ድረስ ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት አገልግሎቶች ታክስ ከፋዩን ኦዲት ሜድረግ ሳያስፈልግ የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት ሊሰጥ ይችላል፡

(ሀ) ንግድ ስራ ፈቃድ ወይም የሙያ ፈቃድ ለማደስ፣

(ለ) ጨረታ ለመካፈል ወይም ለማሳተፍ፣

(ሐ) ለተሽከርካሪዎች ወይም ለኮንስትራክሽን ማሽነሪዎች ዓመታዊ ምዝገባና ምርመራ /ከላወዶ/ ለማድረግ፣

(መ) የባንክ ብድር ለማግኘት፣

(ሠ) የመድን ካሳ ለማግኘትና የተሽከርካሪ ሰሌዳ ለወጥ ለማድረግ፣

(ረ) የድርጅት ስም ወይም አድራሻ ለማለወጥ፣

(ሰ) የንግድ ስራ ሀብት መቀነስን ሳይጨምር የንግድ ዘርፍ ቅነሳ፣

(ሸ) ድርጅቶች እንደገና ተደራጅተው ሲዋሀዱ የተዋሀደውን ድርጅት የታክስ ዕዳ አካቶ የሚዋሃዱ ስለመሆኑ የፀደቀ ሰነድ ከቀረበ፣

2/ የክሊራንስ ጥያቄ በቀረበበት ጊዜ የታክስ ወሳኔ ማስታወቂያ የተሰጠው እና ያልተከፈለ የታክስ ዕዳ ያለበት ታክስ ከፋይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (መ) ማስረት ኦዲት ሳይደረግ የባንክ ብድር እንዲወስድ ክሊራንስ የሚሰጠው ዕዳውን የከፈለ እንደሆነ ወይም ለመክፈል የባንክ ዋስትና ያቀረበ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለጸው ቢኖርም ታክስ ከፋዩ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ሊሰጠው የሚችለው፡

(ሀ) ታክስ ከፋዩ ዓመታዊ የንግድ ትርፍ ግብር ማስታወቂያ እና መክፈያ የሚጨረሻ ቀን ከመድረሱ በፊት የንግድ ስራ ፈቃድ ለማደስ፣ በጨረታ ለማሳተፍ፣ የባንክ ብድር ለመውሰድ እና የጉዳት ካሳ ለማግኘት የሚቀርብ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ጥያቄ ከሆነ

ጥያቄው ከቀረበበት የግብር ዘመን በፊት ላሉት ጊዜያት ታክሱን አስታውቆ ግዴታውን የተወጣ ስለመሆኑ፣ እና

(ለ) የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት የተጠየቀበትን አገልግሎት አይነትና የተፈለገበትን ምክንያት የሚያስረዳ ማስረጃ ሲያቀርብ ብቻ ይሆናል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በፊደል ተራ (መ) የባንክ ብድር ለማግኘት የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት እንዲሰጠው ለጠየቀ ሰው የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት የሚሰጠው ጥያቄ አቅራቢው የንግድ ሥራ ያልሰራና በግብር ከፋይነት ያልተመዘገበ ከሆነ የታክስ ባለሥልጣኑ አነስተኛ ግብር ከፋዮች ቅ/ጽ/ቤት ከሚጃ ቋት ተገቢውን ማጣራት አድርጎ ጠየቂው በንግድ ሥራ አለማስሜራቱን በሚረጋገጥ ይሆናል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 (ሐ) የተገለጸው ቢኖርም የንግድ ስራ ፈቃድ አወጥተው የንግድ ሥራ ያልሠሩ ታክስ ከፋዮች የንግድ ስራ ፈቃድ ለመመለስ ጥያቄ ሲያቀርቡ ከታክስ ባለስልጣኑ የስራ ክፍሎች እና ከሶስተኛ ወገን ሚጃ በማጣራት የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት የሚሰጥ ይሆናል፡፡

7. <u>የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ከማስጠቱ በፊት ኦዲት የሚያስፈልጋቸው አገልግሎቶች</u>

1/ የሚሸጠው ወይም የሚተላለፈው የንግድ ስራ ሀብት ከሃምሳ በመቶ ያነሰ ከሆነ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ከማስጠቱ በፊት አገልግሎት ኦዲት ስራ መከናወን አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (1) የተደነገገው ቢኖርም በከፍተኛ እና በመካከለኛ ግብር ከፋዮች ቅ/ጽ/ቤት የሚስተናገድ ታክስ ከፋይ በግብር ዘመኑ መካከለኛ እና ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ ላይ የሚገኝ ከሆነ በሚከተሉት አገልግሎቶች ላይ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ከማስጠቱ በፊት አገልግሎት ኦዲት መደረግ አለበት፣

(ሀ) ከሃምሳ በመቶ በላይ የንግድ ስራ ሀብት ለመሸጥ ወይም ለማስተላለፍ፣

(ለ) ድርጅትን በከፊልም ሆነ በሙሉ ለመዝጋት፣

(ሐ) የንግድ ዘርፍ ለመቀየር ወይም ለመቀነስ ከሆነ፣

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (2) የተደነገገው ቢኖርም በከፍተኛ እና በመካከለኛ ግብር ከፋዮች ቅ/ጽ/ቤት የሚስተናገድ ታክስ ከፋይ በግብር ዘመኑ በከፍተኛ የስጋት ደረጃ ላይ የሚገኝ ከሆነ በሚከተሉት አገልግሎቶች ላይ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ከማስጠቱ በፊት አጠቃላይ ኦዲት መደረግ አለበት፣

(ሀ) ከሃምሳ በመቶ በላይ የንግድ ስራ ሀብት ለመሸጥ ወይም ለማስተላለፍ፣

(ለ) ድርጅትን በከፊልም ሆነ በሙሉ ለመዝጋት፣

(ሐ) የንግድ ዘርፍ መቀየር ወይም መቀነስ ከሆነ፣

(መ) ድርጅቶች በአንድ ላይ ለመደራጀት ወይም ለመዋሀድ በወሀደት የሚፈጠረው ድርጅት የተዋሀደውን ድርጅት የታክስ ዕዳን ለመክፈል ግዴታ ገብቶ የሚዋሃዱ ስለመሆኑ የሚያስረዳ ሰነድ ከቀረበ፣

(ሠ) የንግድ መደብሩን ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ በስጦታ ወይም በወርስ ለማስተላለፍ፣

4/ በየትኛውም የስጋት ደረጃ ላይ የሚገኝ የአነስተኛ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ታክስ ከፋይ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት እንዲሰጠው ሲጠይቅ ከሀምሳ በመቶ በላይ የሆነውን የንግድ ስራ ሀብቱን ወይም የንግድ መደብሩን ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ በስጦታ ወይም በወርስ ለማስተላለፍ ወይም የንግድ ስራውን ለማቋረጥ ካልሆነ በስተቀር በአገልግሎት ኦዲት ብቻ የሚስተናገዱ ይሆናል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሰረት የተገለፀው ቢኖርም የአነስተኛ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ታክስ ከፋይ ከሀምሳ በመቶ በላይ የሆነውን የንግድ ስራ ሀብቱን ወይም የንግድ መደብሩን ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ በስጦታ ወይም በወርስ ለማስተላለፍ ወይም የንግድ ስራውን ለማቋረጥ የክሊራንስ ምስክር ወረቀት ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ አጠቃላይ ኦዲት ተከናውኖ ዕዳ የሌለበት መሆኑ ሲረጋገጥ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀቱ ይሰጠዋል፡፡

8. የታክስ ዕዳ ስለመኖሩ ማጣራት እና የታክስ ስሌት የሚያስፈልጋቸው አገልግሎቶች

1/ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 ንዑስ ቁጥር (1) እና (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ከማስጠቱ በፊት ለሚከተሉት አገልግሎቶች አስፈላጊው መጣራት መደረግ አለበት፡፡

(ሀ) ጥቅም የሚከፈልበት የካፒታል ሃብት ማስተላለፍ፣

(ለ) ድርጅቶች በአንድ ላይ ለመደራጀት ወይም ለመዋሀድ በወሀደት የሚፈጠረው ድርጅት የተዋሀደውን ድርጅት የታክስ ዕዳን ለመክፈል ግዴታ ገብቶ የሚዋሃዱ ስለመሆኑ የሚያስረዳ እና የቴምብር ቀረጥ የተከፈለበት ውል ከቀረበ፣

(ሐ) የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ግዴታን ስለመወጣት ማስረጃ ሲጠየቅ፣

(መ) ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ስለመክፈሉ፣

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (መ) መሰረት **ለተቀጣሪ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ለመስጠት ቀጣሪው የስራ ግብር የተከፈለ ስለመሆኑ ለታክስ ባለስልጣኑ በጽሑፍ ማረጋገጫ ማቅረብ አለበት፡፡**

9. የስጋት ደረጃ ያልወጣላቸው አገልግሎት ጠያቂዎች የሚስተናገዱበት ሁኔታ

1/ የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት በዚህ መመሪያ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ 8፣ 9፣ 10 እና 11 የተገለፁትን አገልግሎቶች የሚጠይቁ ከሆነ የስጋት ደረጃ እንዲወጣላቸው ይደረጋል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (1) መሰረት የስጋት ደረጃ የወጣላቸው ግብር ከፋዮች እንደ አግባብነቱ በዚህ መመሪያ አንቀጽ (7) መሰረት ይስተናገዳሉ፡፡

3/ በዚህ መመሪያ ንዑስ ቁጥር 1 መሰረት በተሰራው የስጋት ማስፈርት መምረጫ መሰረት በከፍተኛ የስጋት ደረጃ ላይ የተመደቡት ታክስ ከፋዮች ሚኒ ለታክስ ኦዲት ዳይሬክቶሬት እና ለስጋት ስራ አመራር ዳይሬክቶሬት በየወሩ ይላካል፡፡

10. የአገልግሎት ኦዲት ወይም አጠቃላይ ኦዲት ወይም የታክስ ስሌት ግኝትን መሰረት በማድረግ ስለሚሰጥ ውሳኔ

ማንኛውም ታክስ ከፋይ በዚህ መመሪያ መሰረት በአገልግሎት ኦዲት ወይም በአጠቃላይ ኦዲት ወይም የታክስ ስሌት ተከናውኖበት በግኝቱ መሰረት ሊከፈል የሚገባው የታክስ ዕዳ ያለበት መሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ዕዳውን ሳይከፍል ወይም የከፍያ ስምምነት ሳይገባ ወይም የባንክ ዋስትና ሳያሲዝ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አይሰጠውም፡፡

11. በልዩ ሁኔታ የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት ስለመስጠት

በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5(1) ላይ የተደነገገው ቢኖርም ኢኮኖሚያዊ፣ አስተዳደራዊ ወይም ማህበራዊ በሆኑ ምክንያቶች ሚኒስትሩ ወይም የሚውክለው ኃላፊ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት በልዩ ሁኔታ እንዲሰጥ ሊወስን ይችላል፡፡

12. የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት የሚያገለግልበት ጊዜ

ለታክስ ከፋይ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት የሚያገለግለው፡-

1/ በጨረታ ለመሳተፍ ወይም ከባንክ የብድር አገልግሎት ለማግኘት ከሆነ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ እስከ 6 ወር ድረስ ፣

2/ የንግድ ፈቃድ ለማሳደስ፣ተሽከርካሪን ለማስፈተሽ (ካላወዱ ለማስደረግ) የሚሰጥ የታክስ ምስክር ወረቀት ከሆነ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ፡

(ሀ) በኢትዮጵያ የበጀት ዓመት ሂሳባቸውን ለሚዘጉ እስከ ሰኔ 30 ቀን ድረስ፣

(ለ) ሂሳባቸውን በራሳቸው የሂሳብ ጊዜ ለሚዘጉ እስከ ሂሳብ ጊዜያቸው ማጠናቀቂያ ቀን ድረስ ብቻ የሚያገለግል ይሆናል፡፡

3/ የንግድ ስራቸውን በከፊል ወይም በሙሉ ለሚቋረጥ፣ የባለቤትነት ስም ለወጥ ለሚድረግ ወይም የንግድ ሀብትን ለማስተላለፍ የሚሰጥ የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት ከሆነ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ለሦስት ወራት፣

4/ የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ክፍያን በአገልግሎት ወይም ገንዘብ በመክፈል ግዴታውን የተወጣ ተጠቃሚ የ**ሚ**ሰጠዉ የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት የትምህርት ማስረጃውን ለመቀበል ብቻ ያገለግላል፡፡

5/ **የ**ታክስ ከፋዮች ምዝገባ እና ስረዛ ዳይሬክቶሬት ለዚህ አንቀጽ **አፈጻጸም የሚያስፈልጉ የተለያዩ** የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት **ቅጾችን** እንደየአገልግሎት አይነቶች በማየት ያዘጋጃል፡፡

13. **<u>የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ</u>**

ሚኒስትሩ፡ –

1/ በአንቀጽ 6፣ 7(1) እና 8 በተገለጸው መሠረት ታክስ ከፋዩ ቅድመ ሁኔታውን የፈፀመ መሆኑን ሲያረጋግጥ ለታክስ ከፋዩ ማመልከቻውን ባቀረበ በ14 ቀናት ወስጥ የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ማስጠት አለበት፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ቢኖርም የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ማስጠት የማይቻልበት ምክንያት ካለ ማመልከቻውን ባቀረበ በ 14 ቀናት ወስጥ የማይሰጥበትን ምክንያት በጽሁፍ መልስ ማስጠት አለበት፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተገለጸው ቢኖርም የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ለማስጠት አጠቃላይ ወይም አገልግሎት ኦዲት የሚያስፈልገው ከሆነ ማመልከቻው ከቀረበበት ቀን አንስቶ ባለው በዘጠና ቀናት ወስጥ ኦዲቱ **ተጠናቆ** ዉጤቱ የሚገለጽለት ስለመሆኑ ለታክስ ከፋዩ በጽሑፍ ማስታወቅ አለበት፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 በተገለጸው ጊዜ ወስጥ የታክስ ክሊራንስ ለጠየቀ ሰው በጽሁፍ ምላሽ ያልሰጠ ሰራተኛም ሆነ ኃላፊ ቅሬታ ሲቀርብበት ባሉት የሰራተኛ አስተዳደር ህጎች ተጠያቂ ይሆናል ፡፡

14. **<u>ቅሬታ ስለማቅረብ</u>**

ከታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ ጋር በተያያዘ በሚኒስትሩ አሰራር ላይ ቅሬታ ያለው ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለቅ/ጽ/ቤቱ የታክስ ቅሬታ አጣሪ ስራ ክፍል ማቅረብ ይችላል፡፡

15. **<u>የተሻሩ መመሪያዎች</u>**

1. በመመሪያ ቁጥር 55/2003 የግብር ግዴታን ስለመወጣት በሚረጋገጫት የሚሰጥ የምስክር ወረቀት (ክሊራንስ) አሰጣጥ በተመለከተ የተደነገገው ክፍል፣
2. በታክስ ክሊራንስ ጥያቄ በቅድሚያ ኦዲት መደረግ ያለባቸወና የሌለባቸው ግብር ከፋዮችን ለመወሰን የወጣው መመሪያ ቁጥር 128/2009 ፣ እና

3. የታክስ ክሊራንስ አሰጣጥን ለመወሰን የወጣ መመሪያ ቁጥር 139/2010 በዚህ መመሪያ ተሽሯል፡፡

16. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ቀደም ሲል ተጀምረው ፍጻሜ ያላገኙ ጉዳዮች ሲሰራበት በነበረው መመሪያ መሰረት ወሳኔ ያገኛሉ፡፡

17. መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር ተፈርሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ፣...... ቀን 2011 ዓ.ም

አዳነች አበቤ
የገቢዎች ሚኒስቴር
ሚኒስትር